

Дарынды жасөспірімдерге арналған Ақтөбе облыстық мамандандырылған
«Білім - инновация» лицей – интернаты

Педагогикалық кеңесте қаралды:

28 / 08 / 2023 жыл

№1 хаттама

Тексерілді:

Директордың тәрбие ісі орынбасары

Бакиқызы А. *Бек*

21 / 09 / 2023 жыл

«Шахмат» үйірме жоспары

Сыныптар: 8А,8Ә,9А,9Ә

Пән мұғалімі: Жылқыбаев Д.С

2023 - 2024 оқу жылы

Түсінік хат

Қазіргі ақпараттандыру технологиясының кен дамыған кезінде оқушылар үлкен ауқымды ақпараттарды тез қабылдап, сараптап, логикалық қорытындылар жасай білулері керек. Логикалық және жүйелі ойлауды қалыптастыруда шахматтың алатын орны зор. Ол оқушылардың аз уақытта ойларын шоғырландыруына, туған жағдаятты сараптауға және шешім шығаруға үйретеді және алдына қойған мақсатына жетуге, төзімділікке тәрбиелейді.

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев Астанада өткен тез шахмат пен блиц чемпионатының ашылу салтанатында «Шахмат адамдарды тез ойлатады, шешім қабылдатады және қадам жасатады. Мен бүгінгі таңда Қазақстанның көптеген балаларының спорттың осы түрімен айналысатынына қуаныштымын» деген болатын. Сонымен қатар мектептердің оқу жоспарларына шахмат сабақтары енгізіліп отыр.

Шахмат – екі тұлғаның көрнекі түрде сайысу түрі. Ол бізге адамның шығармашылық дәрежесін анықтауға кәжет. Шахмат ойнаушының үнемі жетілудінен, жүйелі түрде дайындық сағаттарын жүргізуден кейін нәтиже күтуге болады. Сонымен қатар шахматты үйретудегі жаттықтырушының шығармашылық деңгейінің жоғары болуы кәжет.

Шахмат ойыны – бұл адамның мінез-құлқын өзі басқарумен анықталатын қоғамдық тәжірибиені қалыптастыруға арналған жағдайлар негізіндегі іс-әрекет-тің бір түрі.

Сондықтан, адам баласының дүниетанымы кеңейеді, сөздік қоры, ойлау қабілеті дамиды, білім сауаттылығы математика, физика, химия сияқты пәндерге көп септігін тиізіеді. Логикалық ойлау қабілеттерін дамытады.

Бағдарламаның тиімділігі – уақыт талабымен сәйкес. Жеке тұлғаны жетілдіру қиын мәселе болғандықтан, шахматты үйретудің құрылымы мен мазмұны мақсатқа бағытталған мінез қалыптастыруға тәрбиелейді. Сабақтан тыс білім беру жүйесінде шахматты үйрету жүйесі оқушылардың жеке қабілеттіліктерін айқындап, жетілдіре отырып оның тұлға ретінде жалпы жетілуді мен тәрбиесіне бағытталады

Бағдарламаның ерекшелігі балаға даралап білім беруге бағытталғандығында. Ол бағдарламаға енгізілген және екі негізгі бағыт алады. Алдымен әр шахмат ойнаушының тұлғалық ерекшеліктерін ескере отырып тәрбиелеуде, екіншіден әр тәрбиеленушінің өмірге көзқарасы, жағдаяттарды шеше білуді есепке алынады. Баланың жеке қасиеттерін табиғи, физикалық және психологиялық қасиеттерін білуді талап етеді.

Бағдарламаның жаңалығы мұғалімнің сабақтарда қолданатын, балалардың жеке және жалпы логикалық ерекшеліктерін жетілдіретін дидактикалық материалдарын (карточкалар, шахматтық этюдтар және тапсырмалар) әзірлеуде, зерттеу әдісін қолдануында (шахматтың шығу тарихы туралы рефераттар мен баяндамалар жазуында), мектептің материалдық жағдайын ескере отырып оқу-тақырыптық жоспарын құруда.

Шахмат үйірмесінің жоспары

Тақырыбы		Сағат саны	Сыныптар 9А-9Ә
1	Қазақстанның көне шахмат тарихы	1	6.09 — 7.09
2	Шахмат ойынының тарихы	1	13.09 — 14.09
3	Шахмат тастары, жүру ережелері	1	20.09 — 21.09
4	Шахмат жазуы	1	27.09 — 28.09
5	Пат немесе тең ойын	1	4.10 — 5.10
6	Фигуралар қозғалысы	1	11.10 — 12.10
7	Ферзі корольге қарсы	1	18.10 — 19.10
8	Екі піл корольге қарсы	1	25.10 — 26.10
9	Генерал болуын армандайтын жауынгер	1	8.11 — 9.11
10	Шахмат сағаты	1	15.11 — 16.11
11	Тең ойынды ұсыну	1	22.11 — 23.11
12	Мәңгілік шахфигураларды алмастыру	1	29.11 — 30.11
13	Қос ат қорғаныс	1	6.12 — 7.12
14	Ферзі гамбиті	1	13.12 — 14.12
15	Ортодоксаль қорғанысы	1	20.12 — 21.12
16	Славиян қорғанысы	1	27.12 — 28.12
17	Ферзі гамбитіндегі қақпан	1	10.01 — 11.01
18	Қақпанға түсіп қалмау	1	17.01 — 18.01
19	Тактика әдісі	1	24.01 — 25.01
20	Еліктіру әдісі	1	31.01 — 1.02
21	Қос соққы әдісі	1	7.02 — 8.02
22	Байлап матау әдісі	1	14.02 — 15.02
23	Ашық шабуыл әдісі	1	21.02 — 22.02
24	Шалғыту әдісі	1	28.02 — 29.02

26	Төтеністікті босату әдісі	1	6.03	—	7.03
27	Тосқауыл кою әдісі	1	13.03	—	14.03
28	Қорғаушының көзін жою әдісі	1	20.03	—	20.03
29	Өтпелі жүріс әдісі	1	3.04	—	4.04
30	Жол бөгеу әдісі	1	10.04	—	11.04
31	Стратегия	1	17.04	—	18.04
32	Күшті және әлсіз нүктелер	1	24.04	—	25.04
33	Варианттарды есептеу тәсілі	1	1.05	—	2.05
34	Алдын алу немесе сақтық шаралары	1	15.05	—	16.05
35	Ойын соңының ерекшеліктері	1	22.05	—	23.05

Үйірме жетекшісі: Жылқыбаев Д.С

Шахмат үйірмесінің жылдық жоспары

№	Тақырыбы	Сағат саны	Сыныптар 8А-8Ә
1	Кіріспе	1	5.09 — 8.09
2	Шахмат ойыны туралы аңыз	1	12.09 — 15.09
3	Шахмат ойынының тарихы	1	18.09 — 22.09
4	Әлем, Қазақстан чемпиондары	1	25.09 — 29.09
5	Шахмат ойынының мақсаты	1	3.10 — 6.10
6	Шахмат ойынының мақсаты	1	10.10 — 13.10
7	Аттың жүрісі	1	14.10 — 20.10
8	Тураның (ладья) жүрісі	1	21.10 — 27.10
9	Уәзірдің (ферзінің) жүрісі	1	6.11 — 10.11
10	Шахмат тақтасы	1	11.11 — 17.11
11	Пілдің жүрісі	1	21.11 — 24.11
12	Пешканың жүрісі	1	28.11 — 1.12
13	Ойын басындағы тастардың бастапқы жайғасымы, орналастыру тәртібі	1	5.12 — 8.12
14	Шахмат фигураларының дұрыс атауы	1	12.12 — 15.12
15	Пешканың өзі түстес фигураға айналуы	1	19.12 — 22.12
16	Шахмат фигураларының жүрістері. Корольдің жүрісі	1	26.12 — 29.12
17	Шах беру	1	3.01 — 12.01
18	Шартты белгілер. Шахмат жүрістерін оқу, жазу тәртібі	1	16.01 — 19.01
19	Пат және тең ойын	1	23.01 — 26.01
20	Алғашқы партиялар	1	30.01 — 2.02
21	Жолдастық кездесу	1	6.02 — 9.02
22	Мат коюдың қарапайым схемасы.	1	13.02 — 16.02
23	Мат коюдың қарапайым схемасы.	1	20.02 — 23.02

26	Дебют дамыту ерешелері	1	27.02	-	1.03
27	Дебют және Эндшпиль стратегиясы	1	5.03	-	5.03
28	Есептерді шешу	1	12.03	-	15.03
29	Этюдтер мен есептерді шешу	1	18.03	-	19.03
30	Жеке оқытулар	1	2.04	-	5.04
31	Сицилиан қорғанысы	1	9.04	-	12.04
32	Король гамбит	1	16.04	-	19.04
33	Сайыстар	1	22.04	-	25.04
34	Бір уақыттағы ойындар	1	30.04	-	3.05
	Голанд қорғанысы	1	10.05	-	14.05
		1	19.05	-	21.05

Үйірме жетекшісі: Жылқыбаев Д.С